

DE HONGERIGEN SPIJZEN

Hoe België samenwerkt met het Wereldvoedselprogramma

België – een belangrijke donor van het Wereldvoedselprogramma – bepleit de lokale aankoop van voedsel om kleine boeren vooruit te helpen.

In de jaren 80 en de eerste helft van de jaren 90 werd er flink wat vooruitgang geboekt in de strijd tegen hongersnood, maar het voorbije decennium is de situatie weer verergerd. Vandaag zijn maar liefst 925 miljoen mensen ondervoed. Eén op de zeven personen heeft onvoldoende eten om een gezond en actief leven te leiden. De internationale gemeenschap moet deze cijfers verder terugdringen, zodat de situatie niet nog meer verslechtert.

De rol van het WFP

Het WFP is binnen het VN-systeem het orgaan dat belast is met voedselhulp. Het heeft als taak levens te redden in noodsituaties, de bestaansmiddelen van de mensen te beschermen en te herstellen bij langdurige crisissen, chronische hongersnood aan te pakken en meer middelen uit te trekken voor hongerbijstand.

Om de nieuwe mondiale uitdagingen aan te pakken, stelde het WFP een Strategisch Plan (2008-2011) op dat een historisch keerpunt inluidt voor de instelling. Zo is het WFP voort-

aan niet langer een voedselhulporganisatie, maar een organisatie voor voedselbijstand. Het WFP wil nu ook de structurele oorzaken van hongersnood uitroeien met hulpprogramma's in de vorm van geld en voedselbons, nieuwe voedzame levensmiddelen die ondervoeding voorkomt en behandelt, en het initiatief 'Purchase for Progress' (P4P) dat kleine boeren toegang geeft tot nieuwe markten. Voedselhulp is voortaan nog maar één van de instrumenten. Het plan omvat ook een grondiger analyse van de oorzaken van hongersnood.

Als VN-agentschap in de frontlinie van hongerbijstand, reageert het WFP voortdurend op noodsituaties. In 2010 wil het voedselbijstand leveren aan meer dan 90 miljoen mensen in 73 landen.

Een nieuwe koers

Om de plaatselijke economieën te laten profiteren van de aankopen van het WFP – grootste koper van voedsel ter wereld – pleit de Belgische ontwikkelingssamenwerking sinds lang voor voedselaankopen op de lokale markten.

Terwijl bijna één miljard mensen hongersnood lijden, voert België zijn inspanningen op om hen van voedsel te voorzien. De voedselhulp gaat vooral via het Wereldvoedselprogramma (WFP), de grootste koper van voedsel ter wereld. Dimensie 3 zet de kernelementen van deze hulp op een rijtje en laat Belgische WFP-medewerkers op het terrein aan het woord.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking zette nog een stap verder in die richting door een vernieuwend initiatief te ondersteunen met als titel 'Purchase for Progress' (P4P). P4P wil namelijk kleine producenten helpen door hen afzetmarkten aan te bieden en hun concurrentievervalsing op de landbouwmarkten te vergroten. Dit programma werd op proefbasis gelanceerd in 21 landen. België financiert P4P specifiek in DR Congo. Dankzij de Belgische steun kon P4P al de productie verhogen van meer dan 4.000 kleine landbouwers in de provincie Katanga.

Daarnaast voerde het WFP nog andere vernieuwingen door. Zo gebruikt het voortaan nieuwe instrumenten zoals 'Vouchers' en 'Cash Transfers' om de bestaande noden op een soepeler en aangepaster manier te kunnen opsporen en ze doeltreffender te lenigen. Het programma 'Cash Transfers' levert geld aan de mensen, terwijl ze met de 'Vouchers' in sommige winkels een bepaalde hoeveelheid voedsel kunnen kopen voor een vast bedrag.

Belgische financiering

De Belgische ontwikkelingssamenwerking helpt op vrijwillige basis het WFP mee financieren, vooral via de sector 'voedselhulp' en 'voedselzekerheid', en in mindere mate via haar sector 'humanitaire hulp'. België is een flexibele partner, want de bijdragen zijn in cash en in de vorm van giften, en zijn hulp is ongebonden. Het geld gaat vooral naar nood-, hulp- en hersteloperaties.

In 2008 eindigde België 19de op de rang-

lijst van landen die bijdragen aan het WFP. In 2009 klom het op naar de 13de plaats, met een totale bijdrage van 39.111.032 euro. Dat is het grootste bedrag ooit dat ons land schonk aan het WFP. "België toonde zich zeer solidair met de minderbedeelden [...], en was nog guller dan voordien, in zijn steun aan kwetsbare personen in de ontwikkelingslanden die het zwaarst getroffen worden door de mondiale economische crisis",

aldus Gemmo Lodesani, directeur van het WFP-bureau in Brussel. België was ook één van de eerste donorlanden die noodvoedselhulp financierden in Haïti, voor een bedrag van 1 miljoen euro. Voor de slachtoffers van de overstromingen in Pakistan werd onder-tussen al hetzelfde bedrag uitgetrokken.

Bovendien trok België ongeveer 1,6 miljoen euro uit voor de Humanitarian Air Service

van de VN (UNHAS). UNHAS vliegt hulpverleners naar de moeilijkst bereikbare gebieden. Zonder deze dienst zouden honderdduizenden kwetsbare personen verstoken blijven van geneesmiddelen, drinkwater en andere levensnoodzakelijke diensten.

Silvia Croes
Thomas Hiergens
David Vogel

Basisprincipes van de Belgische humanitaire hulp en voedselhulp

De Belgische voedselhulp wil:

- De voedselvoorziening waarborgen aan de kwetsbaarste bevolkingsgroepen.
- Bijdragen tot de voedselzekerheid.
- Het ontwikkelingsbeleid promoten.
- Zich inschakelen in de armoedebestrijding in de begunstigde landen.

De door de multilaterale ontwikkelingssamenwerking gefinancierde programma's worden afgestemd op de Belgische prioriteiten, zoals steun aan lokale aankopen of het programma Purchase for Progress, één van de prioriteiten in de 5 strategische doelstellingen van het WFP.

Richard Verbeek, WFP-vertegenwoordiger in Niger

Wat motiveerde je om humanitair werker te worden?

Op mijn zeventiende ging ik met mijn vader op vakantie naar Bali. We logeerden in een vijfsterrenhotel met een prachtig privéstrand. Aan elk uiteinde van het strand was er prikkeldraad gespannen, zagezegt om de toeristen te beschermen tegen de arme vissersdorpen. Ik herinner me dat dit mijn motivatie versterkte. Ik wilde per se mijn leven doorbrengen aan de andere kant van de prikkeldraad. Ik denk ook voor mezelf te willen bewijzen dat ik me kan aanpassen aan moeilijke omgevingen. Vandaag kan ik zeggen dat ik mensenlevens heb gered. Wat kan ik daar nog meer aan toevoegen?

Hoe ziet een normale werkdag er zoal uit?

Een gewone werkdag duurt van 7 tot 18.30u. 's Morgens vroeg, nog voor het personeel op kantoor is, maak ik altijd eerst een schriftelijke prioriteitenlijst: documenten lezen en ondertekenen, vergaderingen en afspraken beleggen, belangrijke boodschappen beantwoorden, richtlijnen geven aan mijn medewerkers, zaken

opvolgen, enz. De beste dagen zijn die als ik naar huis ga met het gevoel dat ik niet méér of beter kon doen.

Wat is voor jou de grootste voldoening en uitdaging in je werk?

Een beter inzicht krijgen in de complexiteit van de wereld, door op de juiste plek te zijn, mensen te ontmoeten uit andere culturen, en voeling te krijgen met de noden en de hoop van de armen. Jammer genoeg moet ik vaststellen dat de wereld er niet beter is op geworden sinds ik in 1985 aan de slag ging. Dat heeft me diep geraakt en me sommige van mijn idealen doen verliezen, ook al besef ik dat we onze strijd moeten voortzetten. Het lijkt soms op bidden tot een God die er niet is...

Wat zijn de belangrijkste lessen die je tot nog toe uit je werk hebt getrokken?

Mijn drie belangrijkste lessen zijn: (1) ik moet de moed hebben om te veranderen wat kan veranderd worden; (2) ik moet de wijsheid hebben om te aanvaarden wat niet kan worden veranderd, en (3) ik moet kunnen onderscheiden wat veranderd kan worden en wat niet.

Carine Jonckheere, WFP in DR Congo Programme Officer, Protection / HIV & AID

Hoe en waarom kwam je in dit domein terecht?

Ik had een fantastische jeugd en groeide op in een harmonieus gezin. Ik zeg dit gewoon om te

benadrukken dat niet alle humanitaire werkers voor deze job kiezen als vlucht of als één of andere vorm van 'boetedoening'. Na drie jaar in de reclamewereld, wilde ik echt iets boeiender doen dan reclame maken voor diervoeding. Dat was eigenlijk geen bewuste keuze, maar een spontaan proces, waarbij een aantal gebeurtenissen me tot bij m'n roeping brachten. Aanvankelijk dacht ik het verschil te kunnen maken, maar nu beseft ik dat ik slechts een schakeltje ben in een enorm netwerk van mensen die proberen om iets te doen en dat goed te doen.

Zijn je verwachtingen ingelost?

Zodra ik besepte de wereld niet te kunnen veranderen, vond ik innerlijke rust en werd ik bescheidener. In dit domein bestaan er nu eenmaal geen zekerheden. Dus komt het erop aan om je te blijven focussen op je werk en om mislukkingen niet te persoonlijk op te nemen, kwestie van ontgoochelingen te vermijden. Ik denk niet dat mijn motivatie veranderd is: ik heb nog altijd dezelfde passie en wilskracht als vroeger.

Wat geeft jou het meest voldoening aan humanitair werk?

Kleine dingen, zoals een blik, een handdruk of een glimlach. Contacten met collega's die me respecteren. Vechten voor de ideeën waarin ik geloof, en ze kunnen doordrukken. Voelen dat een project goed zit, door de manier waarop begunstigden en partners erbij betrokken worden, en dat allemaal zien gebeuren. Elke dag opnieuw voeren we een kleine oorlog, een strijd om dingen in beweging te krijgen. Soms winnen we, soms verliezen we, maar ik hou van de strijd. Ik kan er een kick van krijgen om na weken eindelijk een financieel probleem op te lossen, maar omgekeerd kan ik me danig ergeren aan een 'opgezet' en onrealistisch terreinbezoek.

Wat vind je de grootste uitdaging in de humanitaire sector?

Dat hangt af van land tot land. Werken in oorlogsgebieden is fysiek en mentaal uitputtend, maar emotioneel en spiritueel verbazend verrijkend. Ontwikkelingsgebieden daarentegen zijn gewoon dodelijk voor mij: het gaat allemaal veel te traag en het is veel te abstract, ondanks een leuke omgeving en een boeiend cultuurleven. Alles hangt dus af van onze werkcontext en -structuur, ons mandaat, de relatie met je baas en je collega's, enz.

Jan Delbaere, Deputy Chief WFP Food Analysis Service

Wat doet een 'Food security analyst' precies?

Ik moet het WFP een duidelijk beeld geven van situaties waarin mensen honger lijden. We gaan na hoeveel mensen niet aan het nodige voedsel

raken, hoe dat precies komt en hoe het WFP hen kan helpen. Vaak moeten we daarvoor van deur tot deur gaan, om te zien of ze wel voldoende eten. We analyseren ook andere factoren die bepalen of iemand zichzelf kan voeden: oogsten, gezinsinkomen, voedselprijzen...

Wat is er het zwaarst in je job?

Dag in dag uit te maken krijgen met menselijk leed, is echt wel hard. Zo bezochten we in Myanmar – na de cycloon Nargis in 2008 – een dorp waar bijna alle kinderen verdrinken waren. Hun ouders waren nog in shock. Een andere extreme situatie was de aardbeving in Haïti afgelopen januari. Dergelijke onverwachte rampen

veroorzaken enorm veel lijden en ellende. Na de aardbeving kampeerde ik een week lang op de luchthaven, naast de landingsbaan. Er was heel weinig drinkwater en al helemaal geen sanitair, en ik moest twaalf uur per dag werken, zeven dagen per week. Na een tijdje begon dat zijn tol te eisen.

In extreme situaties zoals in Haïti of Myanmar raak je al gauw overweldigd door al het leed dat je rondom jou ziet. Vandaar dat ik zoveel voldoening haal uit het beseft dat de hulp dankzij mijn werk tot bij de mensen raakt die er het meest behoefte aan hebben. Maar mijn job vraagt ook offers. Zo ben ik vaak lang van huis en mis ik mijn gezin. Mijn dochtertje van vijf spreekt zelfs geen Nederlands meer met mij – ze spreekt Engels met haar moeder – omdat ik zo veel weg ben.

Is het allemaal wel de moeite waard?

Ja. Ik hou van mijn werk, omdat ik op die manier een jeugdroom kan verwezenlijken: het lot van de armsten helpen verbeteren. Mijn bijdrage is wellicht bescheiden, maar maakt deel uit van een bredere inspanning die echt al heel wat mensen heeft kunnen helpen. Ik ben daar heel trots op.